

8.6.2022

Hallituksen esitys eduskunnalle kotoutumisen edistämisestä annetuksi laiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/31974/2021

SuPerin kommentit kotoutumislakiin

1. Yleiset kommentit kotoutumislakia koskevaan lakiehdotukseen

Lakiehdotus on tarpeellinen. Sote-alan erityispiirteet sekä varhaiskasvatuksen haasteet on huomioitava erityisesti riittävän kielitaidon osalta. Henkilöstöä rekrytoitaessa näille aloille työnantajan on huolehdittava siitä, että ulkomaalaistaustaisilla työntekijöillä on riittävä kielitaito selviytyä työssä vaadittavista vuorovaikutus- ja kommunikaatiotilanteista. Työntekijöiden tulee myös kyetä huolehtimaan lainsäädännön edellyttämällä tavalla tarvittavien asiakaskirjausten tekemisestä. Riittävästä kielitaitotasosta on saatava varmistus ennen työsuhteen solmimista.

Mikäli työntekijän kielitaidossa havaittaisiin puutteita työsuhteen jo alettua, tulee työnantajan huolehtia siitä, että tarvittavaa suomen kielen koulutusta on työntekijöille saatavilla ja että he sen suorittavat. Suositusluonteiset kehotukset eivät tässä riitä, vaan niiden tehosteena on oltava esimerkiksi uhkasakko.

Työnantajalla on oltava velvollisuus varmistaa kielitaidon riittävyys virallisesti laadittujen kriteerien mukaisesti. Valtion on korvattava kielikoulutuksesta ja kielitaidon testauksesta aiheutuvat kustannukset työnantajalle.

2. Perusmuotoinen tai monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja kotoutumissuunnitelma (12-22 §)

-

3. Kotoutumiskoulutus (24-25 §) ja omaehtoisen opiskelun tukeminen (26-30 §)

Kotoutumiskoulutuksessa on tärkeää pitää yhdessä kieli- ja kulttuurikoulutus. Maahanmuuttajan kohdalla nämä olisi turvattava mahdollisimman nopeasti, jotta maahanmuuttajan integroituminen yhteiskuntaan onnistuisi hyvin. Mitä pidempään kieli- ja kulttuurikoulutus viivästyy, niin samalla maahanmuuttajan syrjäytymisriski yhteiskunnassa kasvaa ja integroitumisen teho laskee.

Töihin jo rekrytoidut sote- ja kasvatustalan työntekijät on saatava kotoutumiskoulutukseen. Nyt heille ei ole tehty kotoutumissuunnitelmia, vaikka se olisi nykyisellään ollut mahdollista. Työnantajan velvollisuus on huolehtia siitä, että rekrytoituilla on tosiasiallinen mahdollisuus osallistua kotoutumiskoulutukseen ja kotoutumiskoulutuksen on vastattava nykyistä paremmin jo työssä olevien tarpeita.

4. Yleiset kommentit kunnan kotoutumisohjelmaan (11 §) ja monikielinen yhteiskuntaorientaatio (23 §)

Kunnalle asetetut vaatimukset ovat laajat ja hyvät. Merkittäväksi ongelmaksi voivat osoittautua kunnan resurssit täyttää nämä velvoitteet. Pienempien kuntien osalta velvoitteiden täyttäminen tuskin onnistuu ilman kuntien kesken tehtävää merkittävää yhteistyötä.

5. Alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden lasten ja nuorten palvelut (3 luku)

-

6. Kuntaan ohjaaminen (4 luku)

-

7. Kunnan, hyvinvointialueen ja valtion tehtävät (5-7 luvut)

-

8. Valtion korvaukset (8 luku)

Kunnille kotouttamistoimenpiteistä aiheutuvat menot on valtion kustannettava kohtuullisten kotouttamistoimenpiteistä aiheutuneiden kulujen mukaisesti. Jos kuntien kustannukset uhkaavat muodostua korvaustasoa korkeammiksi, niin se väistämättä tulee johtamaan kotouttamistoimenpiteiden tasosta ja laadusta tinkimiseen. Tällöin maahanmuuttajan integroituminen yhteiskuntaan ei välttämättä tule onnistumaan suunnitellulla tavalla ja se aiheuttaa tuleviin vuosiin lisäkustannuksia ja mahdollisten verotulojen menetyksiä.

Valtion on korvattava työnantajille kielitaidon varmistamiseen ja koulutukseen liittyvät kustannukset. Jos näitä ei korvata, niin silloin ne sivuutetaan ja puutteellinen kielitaito sote-alalla aiheuttaa vakavan asiakas- ja potilasturvallisuusriskin.

9. Tiedonsaanti ja tietojärjestelmä (9 luku)

-

10. Yleiset kommentit muihin lakiehdotuksiin

Sote- ja kasvatusalalla aktiivinen rekrytointi lisääntyy. Työnantajalle on asetettava myös velvoitteita. Ulkomaalaislakiin on lisättävä työnantajalle velvollisuus ilmoittaa se, mihin tehtävään, millä peruskoulutuksella ja millä kielitaidolla ulkomailta työvoimaa rekrytoidaan. Potilas-, asiakas- ja työturvallisuus vaarantuvat, kun työnantajat eivät huolehdi siitä että työhön tulevilla on riittävä kielitaito vuorovaikutus ja kommunikaatiotilanteisiin sekä kirjaamiseen. Valtion on korvattava työnantajille kielitaidon varmistamiseen ja koulutukseen liittyvät kustannukset.

Alan koulutuksessa on myös otettava käyttöön karsivat soveltuvuus- ja pääsykokeet missä varmistetaan myös hakijan riittävä kielitaito. Oppilaitoksille on tähän varmistettava myös riittävät resurssit.

11. Vaikutusten arviointi ja muut perusteluja koskevat huomiot

-